

ac voluptatem nimis confeccantes: retentos autem paucos illos, quod se magnanimos & egregie fortes, affatimque temperantes demonstrarunt, cum in defatigatione, ac fisi tanta non se supra genua sua prostravissent, ut in bibendo laborarent minus. Quis non aquis praeterlabentibus, figurari novit mundiales divitiae omnino fugaces, & evanidas? Nonne hoc illud est, quod pius Vates monebat Ps. 61. 11. *Divitiae si affluant, nolite cor apponere.* Græcè est, si fluant. Ubi Augustinus: *id est, si exudent, tanquam de fonte currant, ne apponatis cor.* Non vides, quia si ibi cor posueris & tu flues? Ecce qua ratione militibus genua incurvantibus bibituri, caput ad aquas inclinibus, & quantum libuit potantibus, imò eā turpi inclinatione cor suum aquis apponentibus, bellè designentur qui affectu vehementi pecuniae, & divitiarum impotente rapiuntur, qui perituis bonis adhærent, intemperanter: illis è converso, qui flantes aquam carpit manu solummodo sursù ad ostulerunt, jure merito (ut Patres flatuunt) Martyres nostri portenduntur temperatissimi, sibique pauxillulum quietis, refocillationis, ac refrigerationis indulserunt, ex fortunæ, mundique bonis illud dumtaxat usurpantes, quod sat est ut corporis necessitati, ut oportet, cedant; ut Paulus hortatur scribens ad Martyrem Timotheum b. Tim. 6. 8. *i. Epis. cap. 6. 8. Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus.* Nam qui volunt divites fieri, incident in temptationem, & in laqueum diaboli; & desideria multa inutilia, & nociva, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem.

992 Certè dum aquas illas contemplor, unde Gedeonis milites felicuntur temperati, pauperes, aptique ad belli congressum, vindetur ad hæc allusisse Salomon Canti. 4. 1. ubi Ecclesiæ capillos comparat Galaditanis capris, quæ tomili sunt vellere, eoque fulvo: nec non dentes illi ovibus, quæ depositis tonsione villis è lavacro ascendent: *Capilli tui sicut greges caprarum, quæ ascenderunt de monte Galaad.* Dentes tui sicut greges tonsorum, quæ ascenderunt de lavacro. Pagninus, & Complutenus vertunt: *Quæ depilaverunt se, quæ attorsæ sunt.* Hispana translatio, *Tu cabello como rebano de las cabras, quæ se pelan de monte de Gilbad.* Undè appetet, comparisonem sumi à capris, caprariumque pilis non solum tonsilibus, sed tonsis jam. Componunt ergò Ecclesiæ capilli cum capris à tonsione ascendentibus conspicuis, nitidis, politis, terfis, ablutis, candidis, mundis è lavacro. Quid hoc, quæ? Porro per capillos, & dentes, Ecclesiæ Martyres adumbrantur concinnissime, qui & illam uti capillumamentum flavum, & splendidum, exornant ac robori sunt, quasi Samsoni crines: & dentium munus obegunt ob egregiam fortitudinem suam in Martyrio demonstratam, & quia dura quæque, & amara dividunt, mandunt, conficiuntque ad Ecclesiæ nutrimentum. Ita S. Ambro. Ser. 16. in Ps. 118. *De capillis id videtur planum, cum assimilantur capris ascendentibus de monte Galaad, id est, acervo martyrii:* atque ita sentire cernas S. Grego. Philonem Carpat. & alios. Dentibus verò, eti communior expositio Prælatos, Doctores, & Concionato-

Martyres capilli Ecclesiæ ovibus detonsis assimilati ob paupertate.

res designari putent, figurari commode Martyres reor, ob rationem attackam. Sed quorum, dices, Martyres componuntur cum capris mutulis, & ovibus detonsis à lavacro ascendentibus? Quid Martyres commune habent cum capris, & ovibus vellus deponentibus, & ascendentibus de monte Galaad, & de lavacro? Rem prefè aperit S. Grego. dum ait, per hanc velleris depositionem S. Grego.

Divitiae aquæ præterlabentes.

Ps. 61. 11.

s. August.

Luc. 15. 12.

Jer. 2. 34.

Priscus.

Hesiod.

Qui facultatibus illigantur, inepciad martyrium.

S. Cypri.

Matt. 19.

S. Cypri.

Salvia.

Ad Heb.

Martyrium paupertatis.
S. Bern.

martyrii genus paupertas voluntaria est. Verè martyrem efficiunt sanguinis pro Christo effusio, & vitae dispendium. Dum vero Martyres ante martyrium ipsum suas omnes profundunt divitias paupertate edocti, quid hoc est nisi vitam, & sanguinem pro Christo effundere? Divitiae enim, & hominum vita dicuntur, & sanguis. Lucæ 15. 12. dicitur de Patre juvenis illius prodigi, *divisit illis substantiam,* id est, facultates, divitias: ex textu Graeco propriè transferas; *divisit illis vitam.* Et Jeremæ 2. 34. In aliis tuis inventus est sanguis animarum pauperum, & innocentium. Ubi sanguis sicut hic nonnullis divitiae, quæ sufficiunt hominem, sunt sanguis, quia illis parantur alimenta ad vitam necessaria. Rectè proinde Priscus Comicus apud Stobæum Ser. 91. *Argentum hominibus sanguis, & anima est: id quisquis non habet, neque possidet, ille inter vivos mortuus ambulat.* Et Hesiodus Carmine, quod inscripsit, opera: *pecunia anima sunt miseris hominibus.* Atque hic est multorum veterum loquendi modus. Unde sit, perinde fuisse Martyres se de divitiis abdicasse, & jacturam illarum fecisse, atque sanguinem, & vitam profusisse: ut una hac paupertatis virtute prædicti, omnem corporum suorum cruentum funderent, & necem oppeterent. Nam qui fieri poterat, ut hoc martyrium subirent, nisi illud subirent? Si enim divitiarum sanguini & vita non valedixissent, facilè Tyrannorum minis cederent.

993 His adjunge figura ejusdem Salomonis verba magnifico Iylo Canti. 7. 5. ubi Ecclesiæ caput commendat à flava cæsarie purpuram imitata pretiosissimam, qualis est regia: *Caput tuum sicut Carmelus: come capitis tui sicut purpura Regis vincita canalibus.* Speciose adumbrari purpureo hoc capillamento Martyres Ecclesiæ suo sanguine, quasi Tyrio colore, resplendentes, multi sentiunt. Illud hic singulare obervo: pro *coma Hebraicè esse dalath,* quod significat etiam *temperatam, paupertatem,* à verbo *dala,* id est, attenuare, pauperem esse; & in plurali *daloth,* id est, pauperes. Unde scitè efferas: paupertas capitum tui; vel etiam, pauperes capitum tui sicut purpura Regis. Quid autem istud? An ut Martyres non solum commendentur à purpureo fusi sanguinis colore, sed etiam à virtute pauperatis, quæ tantoperè excellebant? Ita certè. Una eos paupertas, regia martyrii purpurâ dignos effectit, & regno dignissimos: limpidissimâ unius paupertatis manu deduci sunt ad fontem martyrii purpureum: ut deposito mundialium bonorum velere, subito in purpura regiam, mirificum in modum mutarentur. Cui interpretationi videtur applaudere Chaldaea Paraphrasis hæc: *Pauperes, qui ambulant apud Principem Chaldae: hinc inde, eo quod egeni sint, futurum est, ut induantur purpura, sicut induitus est Daniel in Dibapha civitate Babylonis.* Dixissim, dibapham *purpuram* (id est, bis tintam) Martyribus deberi; tum quia tantoperè pauperatis virtutem coluerunt; tum etiam quia purpureæ animæ sanguinem fuderunt. Rectè Bernard. Serm. 1. in Solemni. omnium SS. componentes inter se primam, & ultimam ex beatitudinis Math. 5. v. 3. & v. 10. *Propterea paupertibus pariter, & Martyribus, regnum celorum promittitur, quia paupertate quidem emitur, sed in passione pro Christo absque dilatione percipitur.* Cur, rogo, absque mora percipitur? Quia martyrium subeunt, cui ea inest virtus, & prærogativâ pollet, ut suos cultores statim à morte caelo inferat. Quo autem prelio decus martyrii sibi acquirunt? Certè paupertate, ipsa, qua penati avolant ad martyrium, & à martyrio absque dilatione ad regnum. Unde ad regni purpuram evehuntur, & quia pauperes sunt, & quia Martyres.

994 Per pulchram aliam subtextit rationem pius Abbas, cur eadem promissio fiat, & pauperibus, & Martyribus; nempe, quia vere martyrii

*Nudus festus nudos querit sequentes: quod si ipsum sequi volueris temporali aliquid appetens, oneratus gravedine nudum sequi non poteris. Pauli mens expressit: cui festivè applauferunt nostri Martyres, dum omnia mundi bona usque de que habuerunt, ut Christum nudum sequentes Christo per passionem, & mortem configurarentur. Hinc Martyres, ob tantopere in illis splendentem paupertatis virtutem, praeconio suo, & intimi animi affectione attollit Regius Vates usque in stelliferos orbes, Ps. 138. 17. *Miki autem nimis honorificati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.* Pro, amici, ponitur vox Hebreæ reeh, sive rea, qua significat etiam afflictionem, tribulationem. Unde apud Pinatum in cap. 1. Dani, nonnulli vertunt, honorificata sunt afflictiones, tribulations tuæ: id est afflitti, tribulati tui; Martyres scilicet, ad quos haec Ps. verba referunt S. Gregor. Homil. 27. in Evangel. S. Ambrof. Serm. de SS. M. Nazario, & Celso tom. 5. Pro illis vero; *nimis confortatus est principatus eorum,* Theodotius extat illa translatio; *robusti Theodotus facti sunt, principatum obtinuerunt pauperes eorum.* S. Hieronym. quæ fortis pauperes eorum. Ecce qua de causa Martyribus tribuantur sublimes honores, & principatus in sempiternum ævum; quia scilicet in hominem oculis abjecti, omnium rerum possessione nudi, & spoliati.*

Abstinentia.

997 Ars etiam temperantiae est abstinentia cibo, & potu. Virtus plane, quæ ritè moderandis gustus delectationibus distinetur. Etenim Martyres divinissimos, magnos fuisse jejuniū cultores, liquet ex ipso-rum actis; sæpe enim non nisi cælesti cibo, & interdum miraculo pascabantur: plerunque per longum tempus omnis interdicebatur alimonia, quod ipsi æquo perferebant animo, & hilari vultu. Omnes itaque jejuniū adictos credendum est; & ad squalores carceris, & tormentorum maciem, macilentam jejuniū faciem adjunxisse. Ut enim Paulus 1. ad Corinth. 9. 25. *Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet.* Græcè, per omnia temperans est: cum intuitu ad Athletas, qui à delicatis cibis abstinebant. S. Cypria. Epist. 9. & de Exhortati. martyr. cap. 8. his verbis hortatur fideles ad passionis agōnem: abstinentiā enim à cibo & potu, illis quasi

Martyres jejuniū cultores.

P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

martyrii præcursor fuit, à qua in eos dimanavit fortitudo illa, & robur incredibile ad dira quæque excipienda. Unde vox Græca non solum significat temperantem esse; sed etiam fortē, robustum, validum, potenter. Recte Chrysol. Homil. 27. in Acta, loquens de jejuniis; *Si nemo alius certe Athletæ doceant te, quod gracilis corpus, idem & robustus.* Doceant nos potius Martyres Ecclesiæ, qui cum Paulo 1. ad Corinth. 4. 11. gloriabantur: *Esurimus, & satim.* Et 2. ad Corinth. 11. 27. *In fame, & siti, & jejunis multis.* Hac illi abstinentia præludebant martyrio, ut illud animosè subirent. Divinè S. Cyprian. Epist. 57. laudans in Cornelio, & Plebej. ejus, confessionem nominis Christi ad exilium usque, hortatur ad jejuniū: *Hortamur plane quantum possumus, frater charissime, ut jejunis, vigilis, orationibus infestare cum omni plebe non desinamus. Hæc sunt enim nobis arma cœlestia, quæ stare, & perseverare fortiter faciunt.* Quò veniunt illa jejunii encomia à S. Ephrem decantata, à S. Basil. Homil. 1. & 2. de laudi. jejuniū, qui illud appellant *telum, robur animi, armatura, oleum obliniens athletas.*

998 Pulchra ad hoc institutum extant Salomonis verba Cantic. 1. 9. *Pulchra sunt gena tua sicut turturis: collum tuum sicut monilia.* Laudaverat sub equitatus metaphorā, Ecclesiæ triumphos, quos ipsa reportaverat media suorum Martyrum confessione, & in passione confitantiā modo, ut ostendat unde sibi, & illi fortitudo, & robur, eam commendat à genarum pulchritudine, & colli demissione, id est, à macilenta Martyrum facie ex jejunio, & temperantiae virtute, ut suspicor cum Ludovico Legionenē ibi; qui sapienter observat, id significari Hebræis nomibus, pro quibus Vulgatus *turtures, & monilia* posuit: alterum enim nomen, id est, *tor,* ab eo, quod est disponere, & in ordinem redigere, dicitur: *alterum, id est, charuzim, ab eo, quod est attenuare, & gracilem reddere.* Utrumque autem (ait Legionensis) quis est qui non videat apertissimè cadere in unam temperantiae virtutem, defuisse martyrii decorum, & gloriam, certum est apud primæ nota Doctores. Dixerim, jejunium, quod tantoperè Martyres illi coluerunt satis esse (adjunctis naturalibus mortis causis, eti miraculo impeditis) ut dicantur re ipsa tormentum subiisse, & mortem. Est enim jejunium (ut loquitur S. Chrysol. Serm. 41.) *sæmitatis hostia, sacrificium castitatis.* Est ad instar gladii superflua trucidantis; est ad inflar ignis vitia absumtis. Et S. Hilarius Arelatenis in panegyrico S. Honorati, in hoc religioso Antistite martyrium abstinentiae agnoscit: *Habet, inquit, & pax Martyres suos.* S. Chrys. 41. *Christi enim tu quandiu in corpore moratus es, testis fuisti. Illud enim stupendum quondam adolefcentia tuae robur perpetuo abstinentia rigore tenuatum, & in illam, quam vidimus, exilitatem redactum, Crux utique quotidiana consupstis.* Sic etiam loquitur Thomas Kempensis Ser. 12. ad Novitios, & alii multi. Vide Tertullian. adversus Pysch. cap. 9. ubi de Eliæ in tempore persecutionis temperantia.

Castitas.

R. Aben: Elegans jejunii frumentum promovit.

Augusta est Temperantiae pars, gemma pretiosissima, lux & decor animi; virtus

S. Chrys.

S. Cypri.

S. Ephr.

S. Basil.

Gene jeju-
nio attenua-
ta, sed pul-
chra.

& potandi licentia? Hinc S. Ephrem nuncupavit jejunium, *frænum, quod qui rejicit equus insanus compieretur.* Temperantia ergo, & Martyrum jejunium, multum vere pulchritudinis, atque spiritualis decoris, Ecclesiæ conciliant; multum etiam roboris, & fortitudinis, ut possint tanquam equi generosi mille passim reportare de suis hostibus triumphos. Egregia his addit S. Basili verba Homil. 2. de jejunio: *An non vides quod in dominis mandatis equis, qui ad certaminis alitantur, per ritissimi sunt, cum instat certaminis dies, eos inediā preparant?* Tu contra studio temet ipsum saturitate redditis obesum: adeo ventris studio etiam animalia præcurrunt.

999 Non debeo misum facere quod idem Baſilius Homi. 1. de jejunio obseruat de tribus pueris Hebraicis pro causa fidei in ignis per jejunium tormentis superioris. Martires

999 Non debeo misum facere quod idem Baſilius Homi. 1. de jejunio obseruat de tribus pueris Hebraicis pro causa fidei in ignis per jejunium tormentis superioris. Martires

Martyrii corona ex rotis, & liliis, ob nexum passionis, & pudicitia. Can. 2.2.

Can. 2.2. Sicut lilyum (Hebraicè) sicut rosa inter spinas, sic amica mea inter filias. Et eodem cap. ver. 16. & cap. 6. 2. dicitur Sponsus fasci inter lilia, Hebraicè, inter rosas. Et cap. 7. 2. Venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis. Hebraicè, septus rosas. Sic etiam Pfal. 44. ubi de Ecclesia in suis Martyribus triumphante, (ut suprà effecimus) inscribitur: *Pro iis, qui commutabuntur. Hebraicè, pro liliis, pro rosas.* Pulcher ergo hic liliorum, & rosarum nexus demonstrat in Martyribus nexum pudicitiae, & martyrii; cui illa praebat uti martyrii candidata, purpureo cruce tingenda, quæ enim ante passionem lilia erant, accedente martyrio in rosas commutantur, ut candidæ sint, & rubicundæ, Sponsum Jesum candidum, & rubicundum secutæ, à quo omnis pudicitiae candor, & martyrii rubor. Bellissimè S. Cyprian. Epist. 9. ad Christi Martyres, & Confessores: *O beatam Ecclesiam nostram, quam sic honor divina dignationis illuminat, quam temporibus nostris gloriósus Martyrum sanguis illustrat.* Erat ante in operibus fratrum candida: nunc facta est in Martyrum cruce purpurea. Floribus ejus nec lilia, nec rosæ defunt. Eodem spectat illa cytinorum, & liliorum in templi candelabro conjunctio, de qua Exo. 25. 31. juxta Josephi mentem, qui præter

virtus modum ponens delectationibus tactus, virtus prorsus divina, quasi divinæ mentis, & naturæ propria. Illam operosiori modo, & excellentiori, Martyres sunt imitati; summo in honore, & claritudine habuerunt. Quorum multi pro tuenda castimonia multos, & horrendos pertulere cruciatus, & necem ipsam. Unde magis ad leonem, quam ad lenonem damnari cupiebant, dum Tyranni ad lenonem potius quam ad leonem damnabant Martyres Christianas; uti Tertullian. loquitur in Apologeticō cap. 5. *Proxime ad leonem damnando Christianam potius, quam ad leonem, confessi estis labem pudicitie apud nos atrociorum omni pánæ, & omni morte reputari.* Ita accidit S. Agneti, & mille aliis. De Agnete multa multi, Ambrosius præsertim lib. 1. de Virginibus, & Ser. 90. de S. Tecla S. Valerianus Homil. 17. de bono martyrii, *Occurrat, inquit, tibi Tercie inter flamas, & rabidas bestias custodiata pudicitia; quæ in tantum mundi bujus ornamenti despexit, ut amore servanda pudicitie conjugales talamos despontata contemneret, & integratatem professe virginitatis pugnando nutrita, vincendo servaret.* Et generatim loquendo, omnes fidei Martyres moderandis tactu delectationibus occupabantur, eo maximè tempore, quo in carcere conjecti, in exilia relegati, & durè divexati, exanicificati sunt.

1000 Et quidem hac unâ bonæ mentis castimoniâ præeunte, & pudore corporis virgineo, martyrii coronam adepti sunt ex liliorum candore, & purpureis rosis insignitam: lilia enim floridam animi, & corporis puritatem designant; rosæ vero eximum martyrii decus. Quo spectat illa liliorum, & rolarum ad sociatio in sacris Litteris, & unâ eademque voce susanah significari, & lilia, & rosas: ut notat Tuccius in notis ad Cantica, annotat. *rosa, & rosam vertunt Thargum, Anonymous, Elias in Thesbite, & Galati. lib. 7. cap. 5. & multi alii recentiores. Cantic. 2.*

2. Sicut lilyum (Hebraicè) sicut rosa inter spinas, sic amica mea inter filias. Et eodem cap. ver. 16. & cap. 6. 2. dicitur Sponsus fasci inter lilia, Hebraicè, inter rosas. Et cap. 7. 2. *Venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis. Hebraicè, septus rosas.* Sic etiam Pfal. 44. ubi de Ecclesia in suis Martyribus triumphante, (ut suprà effecimus) inscribitur: *Pro iis, qui commutabuntur. Hebraicè, pro liliis, pro rosas.* Pulcher ergo hic liliorum, & rosarum nexus demonstrat in Martyribus nexum pudicitiae, & martyrii; cui illa praebat uti martyrii candidata, purpureo cruce tingenda, quæ enim ante passionem lilia erant, accedente martyrio in rosas commutantur, ut candidæ sint, & rubicundæ, Sponsum Jesum candidum, & rubicundum secutæ, à quo omnis pudicitiae candor, & martyrii rubor. Bellissimè S. Cyprian. Epist. 9. ad Christi Martyres, & Confessores: *O beatam Ecclesiam nostram, quam sic honor divina dignationis illuminat, quam temporibus nostris gloriósus Martyrum sanguis illustrat.*

Erat ante in operibus fratrum candida: nunc facta est in Martyrum cruce purpurea. Floribus ejus nec lilia, nec rosæ defunt. Eodem spectat illa cytinorum, & liliorum in templi candelabro conjunctio, de qua Exo. 25. 31. juxta Josephi mentem, qui præter

Exod. 26:
Pelles roriori-
cata & hya-
cinthina
symolum
martyrii &
castitatis.

S. Beda.

Martyres
sunt Ecclesia
gena pudore
ornata.

Turtures
pudica.

S. August.

S. Nyss.

nas